

Vrije stagekeuze

In artikel 19 van de Nederlandse Grondwet is bepaald dat iedere Nederlander een recht op vrije arbeidskeuze heeft.¹ Je kunt niet tegen je zin in een bepaalde werkkring gearachuteerd worden. Maar geldt dat ook voor stages die in het kader van een beroepsopleiding doorlopen moeten worden? Deze kwestie wordt door Brammeke aangesneden, die een buitenlandse stage voor de boeg heeft (Goeie Vraag 28/11/2011).² In de Stagecode HBO (2006) wordt het volgende gesteld:³ 'Om de stagemarkt open en flexibel te houden dienen potentiële stageplaatsen door de hogeschool alleen beoordeeld te worden op geschiktheid en relevantie voor de betreffende opleidingen. Dit geldt zowel voor stageplaatsen die de hogeschool zelf werft, als stageplaatsen die ondernemingen aanbieden of die ondernemende studenten zelf aandragen. De criteria waarop de stageplaats op geschiktheid wordt beoordeeld maken onderdeel uit van de kwaliteitszorg rondom de stage.' Anderzijds wordt het principe van vrije stagekeuze niet met zoveel woorden in de Stagecode genoemd, terwijl er wel enkele factoren worden aangestipt die de keuze-ruimte van de student kunnen beperken: (a) bepleit wordt dat de stagebegeleidende docenten het stageadres bezoeken en het wordt zeer wel denkbaar geacht dat (b) verscheidene studenten op hetzelfde stageadres werken en dat (c) de hogeschool niet alleen een stagecontract met een bedrijf sluit maar ook afsprekt dat haar docenten betaalde professionele diensten aan het bedrijf zullen leveren. Gezien deze drie factoren kan een hogeschoolafdeling tot de conclusie komen, zoals in de casus van Brammeke, dat het in ieders belang is alle studenten naar hetzelfde (buitenlandse) stageadres te sturen.

Laten we de casus van Brammeke nader onder de loep nemen. Ze volgt *International Business and Management Studies* en ze krijgt tijdens het eerste studiejaar van deze hbo-opleiding te horen dat de 30-puntsstage in het derde cursusjaar bij projectorganisatie X in Ghana zal plaatsvinden. Zij is niet blij met deze drastische inbreuk op haar vrije stagekeuze. Laten we even fantaseren over haar beweegredenen:

1. wil liever minder ver van huis: woon samen met mijn vriend en wil hem elk weekend zien;
2. kan niet zo ver van huis: ben onder behandeling van een arts, bij wie ik elke twee maanden op consult moet;
3. ben lichamelijk niet opgewassen tegen zo'n lang verblijf in de tropen;
4. wil liever naar een franstalig land om mijn talenkennis te verbreden;
5. deze branche (X) staat mij niet aan: wil liever, in dat halfjaar, praktijkervaring in branche Y opdoen;
6. heb contact met het internationale concern Y waar ik na mijn afstuderen graag zou willen werken; men biedt een zeer leerzame 30-punts stage en de stagevergoeding is bovendien veel hoger;
7. wil niet werken in organisatie X, die bekend staat om zijn on-ethische handelspraktijken;
8. verzet me tegen een studieprogramma dat geheel door de studieleiding is voorgekookt en waarin studenten zelfs geen inspraak hebben in de keuze van hun stageadres;
9. voel me bekocht door de opleiders: reeds voordat we ons bij deze opleiding inschreven, hadden ze ons moeten verwittigen dat we verplicht zijn de 30-punts derdejaarsstage in een tropisch derde-wereldland (en wel bij projectorganisatie X in Ghana) te doorlopen.

In juridisch opzicht is argument 9, lijkt mij, van het beste kaliber. De student mag aanspraak maken op vrije stagekeuze, tenzij de aspirant-studenten tijdig door de opleiders zijn verwittigd dat hun keuzevrijheid verregaand beperkt zal worden.

Ook medische redenen, zoals aangestipt in 2 en 3, kunnen de opleiders niet zomaar naast zich neerleggen. Studenten met een handicap of chronische ziekte mogen immers niet gediscrimineerd worden, tenzij de opleiders aannemelijk weten te maken dat ze niet anders kunnen.

Verder kunnen gewetensbezwaren (nr. 7) een redelijke grond vormen om een alternatieve stage te bepleiten, tenzij aspirant-studenten van deze beroepsopleiding hadden kunnen weten dat deze gewetensbezwaren een beletsel vormen voor adequate beroepsuitoefening.

Wes Holleman

weblog onderwijs 30-11-2011

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.st-ab.nl/wetgrondwet.htm>

² <http://www.goeievraag.nl/vraag/studenten-stage-internship-placement-bepaalde.270847>

³ http://www.hbo-raad.nl/publicaties-en-verenigingsafspraken/doc_download/1146-stagecode-hbo-